

4 ŠPANĚLSKÝ JAZYK

V kapitolách 3, 4, 5 a 6 se účastník seznámí se základními jazykovými obraty potřebnými ke komunikaci s cizincem. Naučí se přeložit fráze používané při prvotním seznámení, žádostech a poděkováních hostů. Bude umět také přeložit nejjzákladnějším číselné údaje a jednoduše komunikovat v nouzových situacích. Cílem je nejenom porozumět dotazům cizince, ale také na ně umět patřičně jazykově zareagovat. V neposlední řadě bude účastník umět popsat základní historii jazyka a jeho rozšíření ve světě, stejně jako s chování a zvyklosti jednotlivých národů.

4.1 Historie jazyka a kulturní souvislosti

Španělština je po čínštině a angličtině třetím nejrozšířenějším jazykem co do počtu rodilých mluvčích – asi 400 milionů lidí, dalších 100 milionů jej používá jako druhý jazyk. Je jedním z úředních jazyků OSN.

Španělština je románský jazyk, který se postupně vyvinul z latiny, která na Pyrenejský poloostrov přišla s Římany před začátkem našeho letopočtu. Původně zde žili Keltové a další národy. Po pádu Říma se této kolonie zmocnili Vizigóti, ale hlavně Maurové, kteří kulturu a jazyk ovlivnili nejpodstatněji. Po reconquistě, znovudobytí poloostrova křesťany koncem 15. století, došlo k politické i jazykové konsolidaci. Základem moderní španělštiny se stal kastilský dialekt. Ve stejné době objevuje Kryštof Kolumbus Ameriku a začíná rozsáhlá španělská kolonizace velké části světadílu. Španělštinu začala obohacovat nová slova převzatá z domorodých jazyků Indiánů, především názvy zvířat a rostlin. Ta dobyvatelé přiváželi s sebou do Evropy. Španělské kolonie se začaly osamostatňovat začátkem 19. století a roku 1898 ztratilo Španělsko i ty poslední (Kuba, Portoriko, Guam a Filipíny). Je však i nadále se svými bývalými koloniemi svázáno nejen kulturními tradicemi, ale také jazykem.

Většina španělsky hovořících zemí se nachází v Latinské Americe: Argentina, Bolívie, Chile, Dominikánská rep., Ekvádor, Guatemala, Honduras, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Salvador, Uruguay a Venezuela. Čím dál více se prosazuje také v USA, kde je oficiálním jazykem na Floridě, v Kalifornii, Novém Mexiku, Portoriku a Texasu. V Africe se španělsky hovoří v Rovníkové Guineji a v Asii na Filipínách. V samotném Španělsku se kromě španělštiny hovoří ještě katalánsky, baskicky a galicijsky. Také u španělštiny se vyskytuje celá řada dialektů, a to nejenom mezi jednotlivými zeměmi, ale také například v rámci samotného Španělska (andaluský, extremadurský, churro, murcijský, Kanárských ostrovů). Snad největší rozdíl je mezi dialekty ve Španělsku a bývalých koloniích, kde se vliv místních jazyků na španělštině pochopitelně podepsal nejvíce.

Španělé jsou, co se chování týče, typickými Jihoevropany. Jsou velmi temperamentní, přátelští a bezprostřední. Jednání s nimi jsou většinou neformální. Bez ohledu na věk si většinou tykají. I při prvním setkání není výjimkou objetí a polibek na jednu nebo obě tváře. Během hovoru si často skáčou do řeči, což není považováno za neslušné. Energická artikulace a zvýšený hlas nejsou obvykle projevem agresivity, nýbrž temperamentu. Rozdíl v jednání lze vyzorovat mezi severem a jihem země, který je daleko temperamentnější.

Jednání obyvatel Latinské Ameriky je tomu španělskému velmi podobné, snad jen míšenci s indiánskou krví jsou o něco zdrženlivější.

4.2 Výslovnost

b, v	b (vivir)
c	k – na konci slov, před souhláskami, a samohláskami a, o, u θ, s (lat. Amerika) - před samohláskami e, i .(cinco – θinko, sinko)
d	na konci slov téměř mizí (Madrid)
g	g – před souhláskami, samohláskami a,o,u a na zač. slova (grande) ch – před samohláskami e,i (gente)
h	nevyslovuje se (hotel)
ch	č (checo)
j	ch (Juan)
ll	j, lj (llamar)
Q	k (qué)
z	θ, s (lat.Amerika) (cerveza)

4.3 Základní výrazy

4.3.1 Oslovení a seznámení

Dobré ráno / den.	Buenos días. <i>buenos dias</i>
Dobré odpoledne / večer.	Buenas tardes. <i>buenas tardes</i>
Dobrou noc.	Buenas noches. <i>buenas nočes</i>
Ahoj.	Hola. <i>ola</i>
Promiňte prosím...	Perdone... <i>perdone</i>
Rád vás vidím.	Mucho gusto de verle. <i>mučo gusto de berle</i>
Jak se máte?	¿Cómo está Ud.? <i>komo esta usted?</i>
Mám se dobře. A vy?	Estoy bien. ¿Y usted? <i>estoj bjen i usted?</i>
Jde to.	Más o menos. <i>mas o menos</i>
Měl jste příjemnou cestu?	¿Ha ido bien el viaje ? <i>a ido bjen el bjache</i>
Děkuji za optání.	Gracias por preguntar. <i>graθjas por preguntar</i>
Cesta byla bez problémů.	Viajamos sin problemas. <i>bjachamos sin problemas</i>
Už jste tady někdy byl?	¿Ha estado usted alguna vez aquí? <i>a estado usted alguna beθ aki</i>
Pane / Paní...	Señor/Señora... <i>señor/señora</i>
Mohu znát vaše jméno?	¿Su nombre, por favor? <i>su nombre, por favor</i>

Jmenuji se...

Známe se?

Pamatujete se na mne?

Obávám se, že vás neznám.

Dovolte, abych se představil.

Me llamo... *me jamo*

¿Nos conocemos? *nos konoθemos*

¿Se acuerda usted de mí? *se akuerda usted de mi*

Me temo que no le conozco. *me temo ke no le konoθko*

Permítame presentarme. *permitame presentarme*